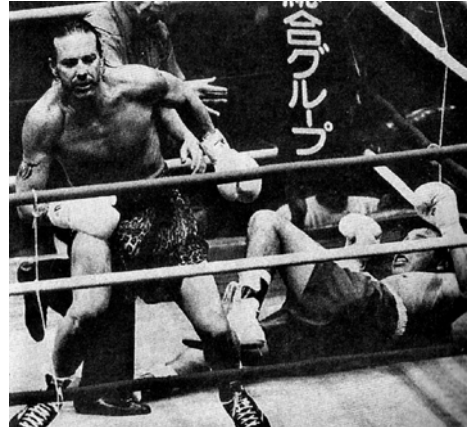

Eesti Spordimuseumi spordimälukas / 28.02.2009. I plokk

1. Alustame patriootlikult – millisel olümpiamängude võistluslal peavad sportlased pidevalt sini-must-valget silmas pidama, kuigi eelkõige püüdlevad nad ühe teise värvikombinatsiooni poole, mis on tuttav näiteks Kõrgõzstani ja Makedoonia riigilipult. **Mis spordiala?**

2. Pildil on oma vastase “nokki löönud” mees, kes suutis suhteliselt mittemidagiütleva amatöörikarjääri kiuste 1991. aastal elukutselisena poksiringi tõusta ja maailmameistrimatši poole pürgida. Selle eesmärgini ta küll ei küündinud, kuid 1994. aastal jõudis siiski välja ajakirja World Boxing esikaanele. Profina pidas kokku 8 matši (6 võitu, neist 4 nokaudiga) ja teenis sadu tuhandeid dollareid. Muidugi tuleb kõigile jätta õigus isiklikule arvamusele – ja nii ei pruugigi väga valeks osutada suhteliselt levinud hinnang, et elukutselise maadlejana oli küsitav parem kui poksijana. **Kes?**

3. Australian Open on traditsiooniliselt aasta esimene Grand Slam turniir. Aegade jooksul on seda peetud eri linnades ja eri väljakukatetel. Leidub vaid üks mängija, kes suutnud Austraalias üksikmängutiitli võita nii murul kui ka kõva katttega väljakul (kõval kattel mängiti esmakordselt 1988. aastal). See tegelane on kunagine ATP maailma esinumber ja ühtlasi seitsme Grand Slam üksikmängutiitli omanik. **Kes?**

4. Kõrgeim Hispaania jalgpalliliiga – La Liga – asutati 1928. aastal. Kümnest avahooajal osalenud klubist pole vaid kolm veel liigast välja langenud. Muidugi on püsivalt kõrgeimas divisjonis olnud kaks suurt (FC Barcelona ja Real Madrid), kuid lisaks on seda suutnud veel üks klubi. Klubi hüüdnimega Los Leones (Lõvid) asutati 1898. aastal, nende särgid on puna-valge riibulised. Hispaania meistritiitlini on jõutud kaheksal korral, viimati küll juba veerand sajandi eest (1984). Viimasel ajal on pigem tulnud võidelda liigasse püsima jäämise eest. 2007. aastal kindlustati püsijäämine alles viimases voorus, mis andis alust kõmule kokkumängust. Tähelepanuväärne on ka pikaajaline klubi särgi reklaamist puhtana hoidmine – esmakordselt jõudis reklaam nende särgile alles hooajal 2004/2005. **Mis jalgpalliklubi?**

5. **Mis kergejõustikuala?**

- nii meeste kui ka naiste MR on püstitatud samas linnas
- nii meeste kui ka naiste MR omanikud pärinevad samast riigist
- meeste MR omanik on võitnud nii EM, MM kui ka OM kuldmedali
- naiste MR omanik pole kunagi võitnud ühtegi tiitlivõistluste medalit
- eestlane on tulnud nii meeste kui ka naiste arvestuses sel alal NSV Liidu meistriks
- OM ja/või MM tasandil on medaleid võitnud kõik maailmajaod (peale Antarktika)
- Viimase 20 aasta jooksul on kõik meeste/naiste MM-kullad läinud eri riikidesse
- Eesti naiste rekord on kehvem kui Lätil-Soomel; meeste rekord on nende omadest üle

Eesti Spordimuseumi spordimälukas / 28.02.2009. II plokk

6. Küsitav ala on Eestis marginaalne, et mitte öelda põlatud. Selle kandepind on (eriti pärast nõuka-aga) sedavõrd ahas, et näiteks Vladimir Mumm on suutnud tipus püsida juba pool sajandit (!). Kodumaiseid konkurente on tal paarikümne ringis, alaliitu koonduvaid entusiaste aga pisut alla poolesaja. Suurt edu on kogunud vähesed, mainida võiks siin ehk Veiko Tamjärve, kes võitis 2006. aasta suvel Berliinis EM-pronksi. Mõõduvõtte peetakse Eestis üle paari nädala ning peamise ja ühtlasi Baltimaade vanima võistluspaiga üks isandaid on Jaan Manitski. Ala ise on ~ 6000 aasta vana, nüüdistraditsioonid pärinevat Ameerika mandrilt. **Mis alast on jutt?**

7. See lahke naeratus kuulub mehele, keda tuntakse NHL-i ajaloo ühe kibedama kisklejana. Juba 1987. aasta juunioride MM-il NSVL ja Kanada vahelise finaali käigus toimunud massikakluses oli ta kaklejate pundi keskel, NHL-is teenis see 1.68 pikk jupats aga 1084 mänguga 1840 trahviminutit. Punkte seevastu kogunes 1088. Ta on 2002. aasta olümpiavõitja ja 1989. aasta Stanley karikavõitja ning ainus mängija NHL-i ajaloos, kes löönud mängu jooksul kolm väravat vähemusest. **Kes on see laia amplituudiga mängumees?**

8. Näete esimesi olümpiamängudel kasutatud piktogramme, kusjuures mitte kõik kajastatud alad ei olnud olümpiamängude ametlikus programmis. **Mis aasta, mis linn?**

9. **Kes on pildil?**

10. See sõjajärgse perioodi NSV Liidu spordiikoon (1923-1990) äratas tähelepanu nii olemuse, välimuse kui ka tegudega. 1952. aastal võitis ta kaks olümpiahõbedat (kaugushüpe ja odavise) ning ühe pronksi (kõrgushüpe); 1954. aastal sai EM-tiitli mitmevõistluses. Oli 4-kordne Euroopa ja 3-kordne maailmameister võrkpallis, lisaks harrastas kõrgel tasemel jäähokit, korvpalli, tennist ja rattasõitu. Käis pesemas spordipükstes, kimus ohjeldamatult suitsu, jõi ohtralt õlut, kuid kangema kraamiga pidas piiri – hoolimata mitmetest sepitsustest ei õnnestunud kellelgi teda täis joota. Ja veel – Bruno Junk kaebas kord, et küsitav lõi talt pruudi üle... **Kes oli see nõukogude spordi suurkuju?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. III plokk

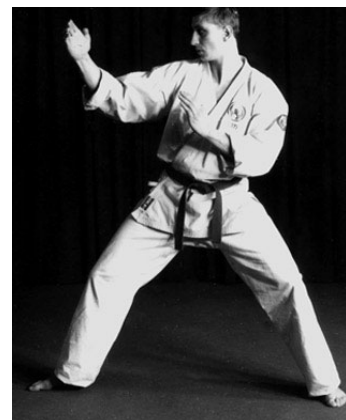
11. Näete fotovalikut sündmusest, mis leidis aset 6. augustil 1926. Fotode kangeline on teateujumise olümpiavõitja ja individuaalne olümpiamedalist, kelle siinkajastatud saavutust hinnati omas ajas ja hiljemgi vägagi kõrgelt, hoopis kõrgemalt kui tema olümpiamedaleid. Seda on tähenduselt võrreldud isegi Roger Bannisteri jt barjäärimurdjate poolt tehtuga. **Kes on nende fotode tubli peategelanna?**

12. Selle 13,629 km pikkuse ringraja koordinaadid on 47°56'15.7"N ja 0°13'32.2"E. **Millise ringrajaga on tegemist?**

13. Küsime Rootsi päritolu spordivarustuse tootjat (jäähoki, jääpall, ratsutamine jne), mille rajajaks oli Niss-Oskar Jonsson 1926. aastal. II maailmasõja päevil koguti rammu ka sõjaväele mundrite ja telkide valmistajana, kuid vanas parkimistökojas nahatööstuse jääkidest spordivarustuse tootjana alustanud firma hakkas tõsiselt kasvama alles 1960. aastatel, kui oma pilk pöörati põhiliselt hoki ja muu talispordi poole. Alates 2004. aastast ollakse osaks Reebokist ja sellest ajast on kaubamärgina hokivarustusel kasutusel vaid CCM. Meie küsime aga seda eelmist, “vana kooli” kaubamärki, mille tuntumad kliendid olid Wayne Gretzky, Jaromir Jagr, Mario Lemieux, Teemu Selänne. **Mis kaubamärk?**

14. Pildil kunagine Eesti karatemeister (1982), tänane riigikogu liige. **Kes?**

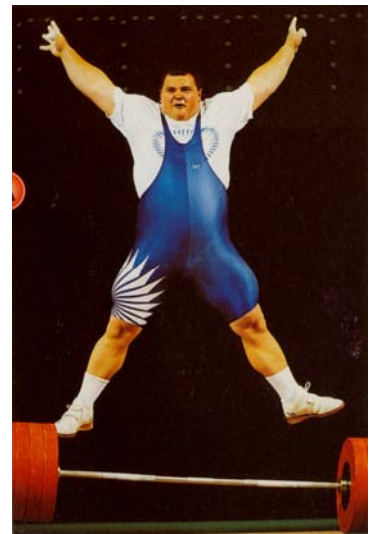

15. **Kes Aafrika sportlastest on võitnud kõige rohkem olümpiamedaleid?** Ühe punkti vääriliselt hindame teie teadmisi siis, kui oskate öelda riigi, mida küsitav persoon esindab. Olümpiavõitjaid, muide, on sel maal kokku 17.

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. IV plokk

16. 2. augustil 1805. aastal leidis aset esimene Etoni ja Harrow' koolide matškohtumine ühel spordialal. See Etoni võiduga lõppenud kohtumine pani aluse pikimale teadaolevale (küll väikeste vaheaegadega) senikestvalemale matškohtumiste traditsioonile klassikaliste spordialade seas, mida on oma tähenduselt võrreldud ka Oxford-Cambridge sõudevõistlusega. Harrow' poolel lõi muuhulgas kaasa ka lord Byron, innukas küsitava spordiala harrastaja. Tegu on igati väärika spordialaga, mille rohkem kui sadat liikmesriiki (ka Eestit) ühendava rahvusvahelise alaliidu peakorter asub Dubais. Eesti koondis on sel alal võitnud koguni näiteks Venemaad ja Horvaatiat. **Mis spordiala?**

17. Näete pildil üht kepsakat võiduhüpet, millega sai hakkama Atlanta olümpial tõstmise raskeimas kaalus võidutsenud mehepurakas. Vahetult enne tema viimast katset oli liidriks tõusnud sakslane Ronny Weller, kes korraldas võiduootuses tõelise show, visates oma saapad ja muu tõstevarustuse rahva hulka, kuid küsitav sundis sakslase vaikima ja keeras peo enda kasuks. Lisaks olümpiavõitja staatusele on ta ka 4-kordne maailma- ja 2-kordne Euroopa meister. **Mis on selle vägilase nimi?**

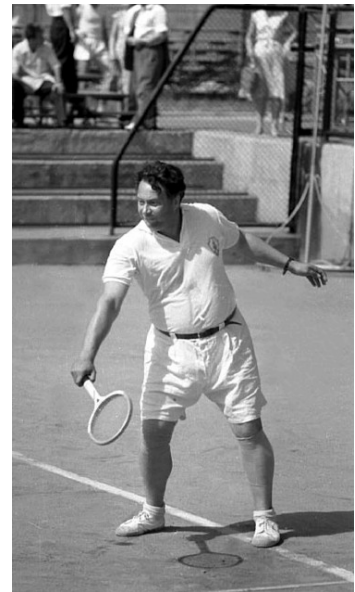
18. Täri on maamõõtja hariduse ja taksojuhi kogemusega mees. Tegeles spordiga aktiivselt umbes paarkümmend aastat, tuli korra maa meistriks ja 4 korda karikavõitjaks. 40-aastasena „jäi pensionile” – st asus treeneritööle. Suvel meeldib talle muru niita – võimalik, et see harrastus on välja kujunenud seoses tema peamise tegevussuunaga... **Mis on Täri õige nimi?**

19. Täna tähistab oma 39. sünnipäeva üks Aafrika suurtest jooksutalentidest, olümpiavõitja ja 4-kordne maailmameister (üks tiitel sisetingimustes), kes kõik oma suurvõidud saavutas ühel ja samal jooksudistantsil. Tiitlivõistluste hõbedaid-pronkse tema koduses auhinnakapis pole. 1994. aastal valis IAAF küsitava isiku maailma parimaks kergejõustiklaseks. **Kes?**

20. Ta on korvpalli olümpiahõbe 1988 ja MM-kuld 1990. Tema mängijakarjääri lõpetas autoõnnetus, mille käigus ajas ta alla jalakäija ning pidi selle eest aastakese kinni istuma. Vanglast vabanemise järel algas tema edukas treenerikarjäär: koondisega on võidetud olümpiahõbe 1996; MM-kuld 1998; EM-kuld 1997 ja -pronks 1999. Klubitreeneri karjäär on tal ehk veelgi säravam – tema juhtimisel on neli erinevat meeskonda saavutanud kuus võitu Euroliiga (või selle eelkäija European Champions Cup-i) sarjas, kusjuures viimast võit sealt on pärit aastast 2007. **Kellest on jutt?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. V plokk

21. Pildidel on 1947. aasta Eesti lahtiste tennisemeistrivõistluste võitja (alumisel pildil paremal on Aleksander Metreveli). Kes?

22. Läbi aegade on vaid kaks eestlast suutnud tulla taliuniversiaadi võitjaks. Kes nad on?

23. Küsime Eesti korvpallurit (sündinud 1955, 191 cm). Kuulunud eri vanuseklasside Eesti koondistesse ja Tallinna "Ehitajasse". Eesti meister TRÜ-ga 1975-78, karjääri lõpetas 1991/92 hooajal Taba 89 klubis. Küsitav on jäänud spordiga seotuks tänaseni, olnud kergejõustikuliidu juhatuse liige (!), kuid torganud silma ka muudes eluvaldkondades. Korvpallis päris tippu ei jõudnud, kuid ülikoolist saadud erialal kindlasti Eesti tippe. Kes?

24. Ujumine on tänapäeval tõusnud üheks kaalukamaks spordialaks, mille suuri tähti tunneb kogu maailm. Erinevaid distantse on võistluste kavas väga palju ja neis orienteerumine nõuab juba tõsist süvenemist. Teatavasti on võistluste kavas ka nelja erinevat ujumisstiili ühendav kompleksujumine, mis lõpeb vabaujumise ehk krooliga. **Nimetage kompleksujumise 3 esimest ujumisviisi täpses järjekorras?** Õiged stiilid vales järjekorras punkte ei anna.

25. Kolm korda kahekesi pildil. Kes?

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. VI plokk

26. See raskekaalupoksija on ainsana võitnud maailmameistrivõitluse vastase diskvalifitseerimise tõttu? Vastane, kes virutas küsitavale mehele tolles tiitlimatšis allapoole võõd, oli leedu juurtega Jack Sharkey. Kaks aastat hiljem sai Sharkey väga kaheldava revanši. Küsitav seevastu ei tõusnud enam kunagi troonile (*they never come back...*), ehkki mõned aastad hiljem õnnestus tal ühes mälestusväärses kohtumises alistada koguni „võitmatu“ Joe Louis; kordusmatši võitis Louis seevastu juba 1. raundis. Pärast sõda hakkas ta kauplema Coca-Cola'ga, sai rikkaks ning kui Joe Louis 1981. aastal purupaljana suri, maksis küsitav kinni tema matused ja kandis tema kirstu. **Kellest on jutt?**
27. Selle spordivahendi inseneriks-autoriks on kunagine Eesti olümpialane Erik Holst ning see on tänaseni säilitanud suure osa oma esialgsest väljanägemisest. Eestlastele on küsitav kaadervärk läbi aegade palju kuulsust toonud, vähemalt me ise arvame sedamoodi. Kui mitte kuulsust, siis medaleid küll. **Millest jutt?**

28. Mitte alati ei valita Keenia parimateks sportlasteks jooksjaid. Näete pildil 2007. aasta Keenia parimat meessportlast Jason Dunfordi (samas arvestuses 2006. aasta II ja 2008. aasta III koht), kes oli kolme esikohaga üks 2007. aasta Aafrika mängude kangelas. Kindlasti võib ta rahul olla ka 2008. aastaga – sai Pekingi olümpial kõrge 5. koha ning valiti kümne seksikama Aafrika mehe hulka (Jamati.com). Tema noorem veli David pürrib ka samal spordialal tippu. **Mis ala mehed on vennad Dunfordid Keeniast?** Abi võib olla teadmised, et Aafrika mehed ei jäänud sel ala Pekingis olümpiakullata – selle sai üks äsja dopingukaristuse alt vabanenud tegelane... **Mis ala?**

29. Kes on see Eesti meistriiiga tasandil tuntust kogunud jalgpallur?

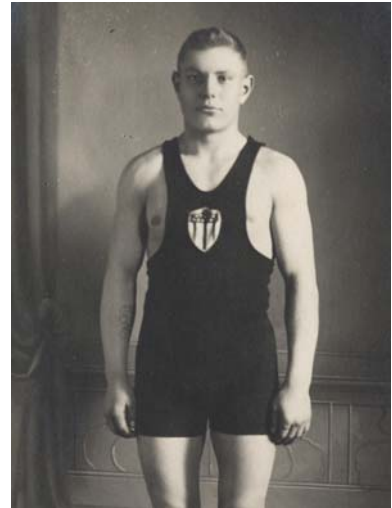

30. Pildil on üks 1993. aastal avatud asutus. **Mis sorti hoone/asutus see on ja millises linnas asub?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. VII plokk

31. Näete iluuisutamise üht raskeimat hüpet, mille äratõuge sooritatakse selg ees uisu välimiselt kandilt ning maandutakse teisel jalal selg ees uisu sisemisel kandil. Raskeks teeb selle hüppe loomulikule liikumisele vastupidine pöörlemine. **Mis nime see hüpe kannab?**

32. Kes on pildil olev olümpiamedalist? Olgu lisatud, et küsitav raskejõustiklane (1902-1942) püsis maailma tipus võrdlemisi kaua, võites 1924. aasta Pariisi olümpia järel (4. koht) kuni 1933. aasta EM-võistlusteni tiitlivõistlustelt kokku 4 medalit. **Kes?**

33. Eelmisel nädalal sai Kanepi Kaiast meie ühiseks rõõmuks tennisemiljonär, kuid ses osas Baltimaade tippu tõusmiseks on tal käia veel pikk tee, sest lätlastel on välja käia naistennisist, kes karjääri jooksul teenis veidi üle 4 miljoni \$. **Kes?**

34. Seda inglast on tihti tunnustatud parima F1-tiitlivõiduta-roolikeerajana läbi aegade. Hinnangule annab eelkõige tuge tema etapivõitude arv (16), mis on mitte-maailmameistrite seas parim tulemus. Tiitlit ta küll ei võitnud, kuid kuulus 7 korral järjest esikolmikusse (1955-1958 II koht, 1959-1961 III koht). 1958. aastal oleks ta võinud tulla esimese britina maailmameistriks, kuid palus ühes vaieldavas olukorras mitte karistada kaasmaalast Mike Hawthorni ning kaotas hiljem tiitli 1 punktiga just Hawthornile. 1962. aastal sattus raskesse avariasse, oli mõnda aega koomas ja otsustas siis võidusõidust loobuda. Juba tema eluajal armastas Briti politsei kiiruseületajailt küsida: „Kes te enda arvates olete? Kas ...?“ **Kelle nimi tuleks kirjutada punktiirile? Kellest on jutt?**

35. Pildil nähtav asum sai linna õigused 25 aastat tagasi. Tegu on puhkepaiga ja kuurordiga, mis asub riigi pealinnast poolsada km põhja suunas, umbes 1800 m üle merepinna. Vanasti kandis nime Daratšitšag, praegune meie küsitav nimi tähendab kohalikus keeles aga Lillede Orgu. Alalisiasukaid on seal ~1500, kuid külastajaid on siiski märgatavalt enam; peamiselt on tegu suusaturistide ja lumelauduritega. Nõuka-ajal laagerdasid ja pidasid seal tihti katsevõistlusi CCCP koondised, praegu aga teevad sama Vene koondised, seda eriti talialadel. Laine Erik püstitas seal 1968. aastal kauakestnud Eesti rekordi 400 m jooksus – 54,1. **Mis paigast on jutt ja pildid?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. VIII plokk

36. See riik on Eestist tillem (~11 000 km²), kuid elanikke on umbes poole rohkem. Olümpialt on medaleid võidetud kahel spordialal; neist ainus jalgrattaspordi autasu pärineb 1980. aastast, mil David Weller pälvis pronksi. Võistkonna-aladest kütab kirgi kriket, ehkki pärast aastakümnete-tagust suuredu enam rahvusvahelistel võistlustel eriti ei käida. Ka jalgpalli MM-võistluste finaalturniiril on võiduarve avatud. Üle kogu maa toksitakse kõikvõimalikke piljardi versioone ning klõbistatakse meelsasti doominot. 10 aastat tagasi said selles riigis riikliku lennukompanii initsiatiivil hakatuse koguni WCD MM-võistlused doominos (tõele au andes – üks paljudest versioonidest). **Mis riigist on jutt?**

37. Näete pildil rohepäist leopardipoissi Zakumit, kes on parasjagu ametis enda esmaesitlemisega 22. septembril 2008. Tegu on ühe tiitlivõistluse maskotiga ning loomulikult küsimegi teie käest – **millise suurvõistluse tunnusloomaga on tegu?**

38. 18. oktoobril 2008. aastal esietendus “Ugalas” Ott Aardami kirjutatud ja lavastatud sportliku pealkirjaga teatritükk. **Mis pealkirja see etendus kannab?**

39. Piltidele on jäänud *Baby Shaq*, Kamerunis sündinud Kreeka korvpallikoondise liige, kes mängis kaasa ka Pekingi olümpiaturniiril. Tema koduklubi on Pireuse Olympiakos. **Kes?**

40. Teda võib küsida kui edukat sprinterit – 4x100 m teatejooksus on ta võitnud olümpiakulla Sydneys, hõbeda Atlantas ja kaks maailmameistritiitlit (1993, 1999). Individuaalmedalid jäid tal saavutamata, ehkki isiklik rekord 9,92 (1997) oleks seda kindlasti lubanud. Teda võib küsida ka kui edukat treenerit – tema õpilane Tyson Gay tuli 2007. aastal Osakas kolmekordseks maailmameistriks. Aga teda võib küsida ka kui paha poissi – just tema oli see, kes korraldas 2003. aasta MM-il stardipakkude lähistel oma pikutamissooluga suuremat sorti skandaali. **Kes on see neegersportlane?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. IX plokk

41. Tema 60 väravat hooaja kohta on tõenäoliselt üks Inglise jalgpalliliiga rekordeid, mida kunagi ei ületata. Küsitav väravalöömismasin jõudis selle tulemuseni hooajal 1927-28 Evertoni klubi eest mängides. Sama klubi eest mängis ta enamiku oma karjäärast – 12 hooaja vältel (1925-1937) osales ta 399 mängus ja lõi neis 349 väravat. Tema kokku löödud 379 väravat Inglise liigas on läbi aegade teine tulemus. Tema surm saabus aastal 2000 Goodison Parkil, kus ta oli kaasa elamas Liverpooli derbile. Järgmisel aastal püstitati talle staadioni lähisteles ausammas. Inglise jalgpalli kuulsuste halli liikmeks nimetati kohe selle rajamisel 2002. aastal. **Kellest on jutt?**

42. Esimene teadaolev arvestatav võistlus sel alal toimus 1891. aastal Saksamaal. 20. sajandi esimesel poolel levis see aga peamiselt Euroopast väljaspool. Ametliku tunnustuse sai ala 1968. aastal ning olümpiamängude kavas on see 1984. aastast. Vihjeks veel, et võrdõiguslased pole seda ala oma agitatsiooniprogrammides veel ette võtnud. **Mis ala?**

43. 1987. aasta sügisel tekitas Edmund Viisileht (pildil) Eestis melu, mis võinuks muuta meie spordi ajalugu. Nimelt väitis ta end olevat avastanud midagi seniteadmatut (pildil kandamites tema ees). Puhkes üheltpoolt üldrahvalik, teisalt aga teaduslik diskussioon, mis lõppes sellega, et eksperdid lükkasid Viisilehe väited ümber ja kogu kära sumbus tasahilju. Avastus aga on siiani tegemata. **Mis see avastus oli? Mida väitis Viisileht oma kandami sisuks olevat?**

44. See spordimaailmas väga tuntud tegelane on sündinud Moskvas ja surnud segastel asjaoludel Estorilis Portugalis. Ta on tegutsenud näitlejana ning saanud juuradoktoriks Sorbonne'i ülikoolis, töötanud Komiternis tõlgina ning üllitanud natse ülistavaid ja juute halvustavaid kirjutisi, olnud korduvalt abielus endast vanemate naisterahvastega, lisaks veel väidetavalt Mehiko armee aukolonel, Prantsuse armee tõlk ja sanitaarohvitser ning ka alkohoolik. **Kes?**

45. Küsime üht 21. sajandi Itaalia võrkpalliliigat domineerivatest klubidest (5 tiitlit alates 2001. aastast), mille asukohalinna elanike arv jääb Tartule alla (u 80 000) ja mida on Eesti turismimeedias iseloomustatud, kui “rahuliku atmosfääriga provintsilinna, kus on kaunis vanalinn”. 1987. aastal loodud klubi on Itaalia liiga võitnud 9 korral ja võidutsenud 4 korda ka CEV Champions League'is, (kaasa arvatud seni üldse viimase Itaalia klubina 2006). Arvukalt võite ka teistest eurosarjadest. Veel vihjeid: samas linnas leidub teisigi tugevaid pallimänguvõistkondasid (nt kohalik legendaarne ragbisats on 13-kordne Itaalia meister). **Mis klubi (õige linn 1 punkt)?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. X plokk

46. “Turvamehed” pärsivad jäähokimaailmas vastaste staaride rünnakuindu ning kaitsevad vajadusel omi. Selline suundumus sai NHL-is alguse 1970. aastatel, NSV Liitu jõudis aga veidi hiljem. Esimese nõuka hoki “turvamehena” (vene k *мафзаў*) mainitakse siiski üht nimekat vanema koolkonna mehemürakat (> 100 kg). Ta on 10-kordne MM- ja 3-kordne olümpiavõitja (tiitlid aastaist 1961-1973). Seda kardetud kaitsemängijat kujutati karikatuuridel sageli kindlusena ja vaatamata füüsilisele mängule istus ta harva karistuspingil. Legendaarseis lahinguis NHL-i proffidega pidi rajalt maha võtma Phil Esposito ning pälvis selle eest hüüdnime *Big Rag*. Vene avarustel tunti teda kui *Палыч* ja *Сан Саныч*. **Kes?**

47. Euroopa parimat korvpalliklubi selgitati esmakordselt 1958. aastal. Turniiri võitjal õnnestus tiitlit kaitsta veel ka kahel järgneval aastal, hiljem pole see 1925. aastal rajatud klubi enam nii kõrgete saavutusteni küündinud. Pigem toimus taandareng – 1970. aastal langeti välja riigi meistriliigast ja oma linnas taanduti teiseks meeskonnaks. 1990. aastatel klubi sisuliselt lagunes ning selle varemeile rajati uus, mis jõudis 1999 Saporta karikasarjas veerandfinaali. 2005. aastal taastati vana originaalnime kasutav suurte ambitsioonidega klubi ja tunamullu jõuti ka riigi meistritiitlini. Praeguse majanduslanguse tõttu on aga kaotatud peasponsor ja seetõttu on tulnud loobuda kõigist välismängijatest. **Mis klubi?**
48. Rahvusvahelise ratsutamisföderatsiooniga koostöös välja antav aastaraamat *L'Année Hippique* valis mõni aeg tagasi sajandi koolisõitjaid. Ratsutajatest sai tiitli 6-kordne olümpiavõitja Reiner Klimke, ratsudest aga küsitav (eluaastad 1977-2001). Selle hobuse karjääri ilmestavad neli olümpiakulda (individuaalne ja võistkondlik kuld 1988 ja 1992) ning arvukad MM-, EM- ja Saksamaa meistritiitlid. Lisavihje: hobusel sõitis ja kõik need tiitlid võitis sakslanna Nicole Uphoff. Kes ei tea hobust, võib mõelda David Weberi ulmekatest pärit väljamõeldud planeedile, valgendavale hambapastale, arvukatele sellenimelistele kohvikutele-restoranidele, popgrupile või lihtsalt kaunistele kunstidele.
49. 27. november 1978. Tallinn. Alexander Mayer, Adriano Panatta,, Lisage loetelusse veel kaks puuduvat nime! (**Üks õige, üks punkt**)

50. **Kes on see 28-aastane noor ja sportlik mees?** Nagu õige Eesti kodanik ikka, on ta harrastanud kõvasti kümnevõistlust. Veidi nooremana kui praegu kogus ta isiklikuks tippmargiks seitsme tuhande punkti ringis. Koolitatud ning kõrgeima kategooriaga kergejõustikutreener. Hea kombe kohaselt abielus. **Kes?**

Eesti Spordimuuseumi spordimälukas / 28.02.2009. XI plokk

51. Olümpiaajaloost leiame mitmeid hegemoone, kes on suutnud oma ala pikka aega valitseda. Küsime sportlast, kes on ühel individuaalsel spordialal viimasel kuuel olümpial mahtunud esikuuikuse. Ta kvalifitseerus juba 1984. aasta mängudele, kuid olümpiale sõit jäi ära. Võitis hõbemedalid 1988. aastal Soulis ja mullu Pekingis ning sinna vahele jäid kolm olümpiavõitu ning üks õnnetu 5. koht (2000, Sydney). Sydney mängudel protestis kohtunike töö vastu, see protest jäeti rahuldamata ning lisaks karistati teda tulemuse kärpimisega, mistõttu kaotas pronksmedali. EM- ja MM-võistlustelt on võitnud samuti hulga väärismetalli. Huvitav on teada, et ehkki tema karjäär on kestnud kaua, vältab iga tema võistlus vaid 72 sekundit. **Kellest on jutt?**

52. 1982. aasta Brasiilia jalgpallikoondist peetakse üheks paremaks, mis jäänud MM-tiitlita. Koguni kolm mängijat valiti turniiri kuue parima mängija hulka. Parim neist selles arvestuses (kokkuvõttes teine) oli keskväljamängija, kes kuulus Brasiilia koondisse ka 1986. aasta turniiril. 1982. MM-turniiril kolm väravat löönud mees oli koondise ainus Euroopas klubijalgpalli mängiv pallur (1980-1985 kuulus AS Romasse). Ta oli hiljem lühikest aega Brasiilia koondise eesotsas ning juhendas 1995-1996 Jaapani koondist. Tema nimekaimu peetakse aga hetke parimaks saaljalgpalluriks – kahel viimasel futsali MM-turniiril (2004, 2008) on too valitud parimaks mängijaks. **Kes?**

53. **Mis aasta?**

- Rod Laver sai hakkama Grand Slam'iga
- Malemaailmameistri troonile tõusis Boriss Spasski
- Maailma parimateks sportlasteks valiti Eddy Merckx ja Liesel Westermann
- Surid Volmari Iso-Hollo, Sonja Henie, Maureen Connolly, Rocky Marciano
- Ateenas toimunud EM-võistlustel kergejõustikus püstitati 6 maailmarekordit
- Bratislava Slovan võitis 1. Ida-Euroopa meeskonnana UEFA karikavõitjate turniiri

54. Jaan Kirsipuu sõitis oma eduka profikarjääri jooksul kahes tiimis. Peale kahteist aastat AG2R (varasem Casino) meeskonnas liitus ta kaheks aastaks meeskonnaga, mis kandis varem nimesid Z-Peugeot ja GAN, kuni 1997. aastal saadi suursponsoriks Pransusmaa suurpank. Alates 2005. aastast kuuluti 20 Pro Touri meeskonna hulka. Mulluse hooaja lõpus peatas aga pank rahavood, mis tingis ka meeskonna lagunemise. Kirsipuu peamistest rivaalidest kuulusid meeskonda Stuart O'Grady (1995-2003), Jens Voigt (1998-2003) ja Thor Hushovd (2001-2008), kelle lahtivedajaks Jass meeskonda palgati. **Mis nime kandis see profimeeskond?**

55. Sellel Eestiski võistelnud kuulsal pereisal on ette näidata 8 MM-võistluste kuldmedalit, kuid ega pereemagi kehvem pole, temalgi on 8 maailmameistri kulda. Kumbki neist kuulub kahtlemata oma maa edukaimate talisportlaste sekka läbi aegade. Pere peale kokku on võidetud 31 medalit MM-võistlustelt ja 6 medalit OM-delt, ehkki olümpiakullad jäid mõlemale kättesaamatuks. Lapsi on peres 3 – Emma, Anna ja Lena. **Mis on nende kõigi ühine perekonnanimi?**

Eesti Spordimuseumi spordimälukas / 28.02.2009. XII plokk

56. Mitut puhku on Eesti (kollasest) meediast läbi käinud uudisnupud Pärnus Tallinna tänaval maja nr 34 ümber puhkenud kodutülikeerisest, kus loobitakse telliseid ja solki, lastakse õhupüssist ning purunevad aknad. Päranditombu jagamise epitsentris on ühel poolel kunagine NSV Liidu juunioride meister Ants ning tema vastasleeris kahekordse Eesti meistri ja praeguse manalamehe Johni järglased. Selle viimase kamba niiditõmbajana tegutseb naisterahvas, keda spordihuvilised teavad kui kunagist EM-võistluste hõbemedalivõitjat, kel oma segaste tegemiste tõttu jäi käimata olümpial (maailma hooaja edetabeli juhina!). Mainitud isikud tegutsesid kõik ühel ja samal spordialal. **Kuidas kõlab nende ühine perenimi?**

57. Fotojäädvustus aastast 2005. **Kes pikutab?**

58. Pildil on oma ala absoluutne tipp, viiekordne maailmameister (2004-2008), kel on tulnud teel tiitlitele alistada ka eestlastest konkurente. **Kes?**

59. Korvpalliülekandeid kuulates-vaadates kuuleme spetsialistide suust sageli terminit *pick-and-roll*. Kuidas seda elementaarset ründemänguvõtet eesti keeles nimetatakse?

60. **Mis riik?**

- Olümpiaajaloo seni viimane võidetud olümpiakuld kuulub neile
- Murdmaasuusatamises on läbi aegade võidetud üks olümpiamedal
- Riigi läbi aegade edukaima(te)l olümpiasportlas(t)el on 4 olümpiakulda
- Pekingi OM kergejõustikuvõistlustelt 1 medal – hõbe 3000m takistusjooksus
- 2009. aastal üks F1 piloot; varem on üks mees tulnud ka F1 maailmameistriks
- Praegune naiste tenniseseisnumber on karjääri jooksul võitnud ühe WTA turniiri
- Viimase 60 aasta jooksul Suure slämmi turniiridel meeste üksikmängus 1 turniirivõit
- Üks jalgpallur on tunnustatud FIFA aasta mängijaks (*FIFA World Player of the Year*)